

Ministerul Educației

art Klett

Ioana Tămăian (coordonator)
Gabriela Iliescu
Grațiela Tiutiu

Metodica predării limbii și literaturii române pentru secțiile cu predare în limba maghiară

filierea vocațională
profil pedagogic

Clasa a XI-a

11

Unitatea de învățare și competențele specifice	Lecții
Unitatea I Didactica limbii române ca a doua limbă / 9 1.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3	L1. Profilul lingvistic al elevului de la secția maghiară / 10 L2. Profilul educatorului/învățătorului care predă limba română ca a doua limbă / 12 L3. Competența de comunicare / 14
	Evaluare 18
Unitatea II Didactica comunicării orale / 19 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3	L1. Competența de comunicare orală / 20 L2. Receptarea mesajului oral / 21 L3. Producerea mesajului oral / 30 L4. Producerea mesajului oral în situații de comunicare dialogată / 38 L5. Strategii de evaluare a competenței de comunicare orală / 42
	Evaluare 44
Unitatea III Didactica citit-scrisului / 45 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 2.1., 2.2., 2.3., 3.1., 3.2., 3.3	L1. Învățarea citit-scrisului în limba română / 46 L2. Etape și activități în învățarea citit-scrisului / 50 L3. Strategii de evaluare a abilităților de citit-scris / 53
	Evaluare 56
Unitatea IV Didactica lecturii / 57 1.2, 1.3, 1.5, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3	L1. Ce și cum citim în a doua limbă? / 58 L2. Tipuri de lectură / 62 L3. Tipuri de activități de lectură / 64 L4. Receptarea textului narativ / 68 L5. Receptarea textului descriptiv / 72 L6. Strategii de evaluare a competenței de lectură / 76
	Evaluare 78
Unitatea V Didactica redactării / 79 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3	L1. Competența de comunicare scrisă. Producerea mesajului scris / 80 L2. Ce texte redactăm în a doua limbă? Tipuri de scriere / 82 L3. Redactarea textului narativ / 84 L4. Redactarea textului descriptiv / 86 L5. Redactarea textului funcțional / 88 L6. Redactarea textului imaginativ / 90 L7. Strategii de evaluare a competenței de redactare / 92
	Evaluare 94
	Fișă de autoevaluare 95

	Competențe generale
1	Analizarea, proiectarea și evaluarea activităților didactice în vederea formării competențelor de comunicare în limba română ale preșcolarilor și ale elevilor din învățământul primar
2	Utilizarea cunoștințelor de limbă română – fonetică, lexic, morfologie, sintaxă – în vederea formării abilităților de receptare și de producere de mesaj oral/scriș ale preșcolarilor și ale elevilor din învățământul primar
3	Stimularea interesului preșcolarilor și al elevilor din învățământul primar pentru studiul limbii române
	Competențe specifice
1.1	Analiza planului-cadru, a programelor școlare în vigoare și a manualelor alternative
1.2	Proiectarea unor scenarii didactice complete în vederea formării competenței de comunicare orală, a abilităților de citit-scriș, a competenței de lectură și a competenței de redactare, în conformitate cu modelul curricular comunicativ
1.3	Realizarea unor corelații pertinente între competențe, conținuturi, metode de organizare a activităților și metode de evaluare
1.4	Realizarea unor proiecte didactice integrate
1.5	Utilizarea unor grile de observare, de evaluare și de autoevaluare a activităților didactice
2.1	Recunoașterea particularităților fonetice, lexicale și morfosintactice ale limbii române și aplicarea normelor limbii literare în vederea receptării (înțelegerii) și producerii de mesaj oral și scriș
2.2	Proiectarea, evaluarea și autoevaluarea unor activități centrate asupra particularităților gramaticale ale limbii române, în vederea formării abilităților de comunicare ale preșcolarilor/elevilor care studiază în grupele/clasele cu predare în limba maghiară
2.3	Dezvoltarea conștientizării lingvistice a vorbitorului de limbă română ca limba a doua, în vederea înțelegerii propriilor nevoi comunicative și a importanței pe care limba română o are în societate
3.1	Utilizarea unor strategii, prin raportare la profilul vorbitorului bilingv și la specificul vârstei elevilor, ce au în vedere dezvoltarea atitudinii acestora față de limba română și de contextul/dialogul intercultural
3.2	Identificarea dificultăților de învățare a limbii române de către preșcolarii/elevii care studiază în grupele/clasele cu predare în limba maghiară, în vederea depășirii acestora și a eliminării barierelor lingvistice
3.3	Utilizarea unor strategii de motivare a preșcolarilor/elevilor din grupele/clasele cu predare în limba maghiară pentru studiul limbii române, adaptate specificului lingvistic și sociocultural al copilului și al comunității din care acesta face parte

U1

Didactica limbii române ca a doua limbă

Lecția 1. Profilul lingvistic al elevului de la secția maghiară

Lecția 2. Profilul educatorului/învățătorului
care predă limba română ca a doua limbă

Lecția 3. Competența de comunicare

Evaluare

Lecția 1. Profilul lingvistic al elevului de la secția maghiară

Din experiența mea

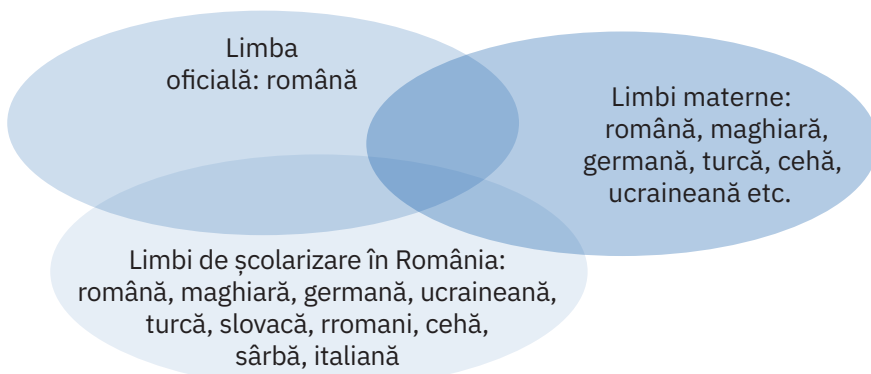
Identitatea lingvistică a unei persoane care a interacționat, într-o formă sau alta, în mai multe limbi (a auzit două sau mai multe limbi, le poate recunoaște, înțelege cuvinte și mesaje în mai multe limbi, studiază mai multe limbi etc.) se constituie ca o identitate multilingvă. Deși se compune din mai multe experiențe lingvistice, identitatea multilingvă reprezintă o singură, unică identitate și nu o sumă de identități distincte.

- 1 Desenele din galeria de mai jos ilustrează profilul multilingv al unor elevi și studenți de la secția maghiară. Privește-le și apoi desenează și tu propriul profil lingvistic. Vei schița un peisaj sau un corp uman. Vei folosi culori și vei explica imaginea într-o legendă.

Descopăr

- 2 Urmărește intersecțiile din graficul alăturat și discută cu colegii de clasă conexiunile dintre cele trei arii care ilustrează roluri și funcții ale limbilor: limba maternă, limba de școlarizare, limba oficială.

Rețin

A doua limbă sau *limba a doua* denumește limba la care este expus un vorbitor, de obicei după prima copilărie, atunci când deprinderile de comunicare în prima limbă (maternă, cel mai adesea) sunt deja dezvoltate. În opoziție cu limba străină (nematernă și aceasta), limba a doua servește ca mediu important de comunicare în comunitatea mai mare din afara grădiniței sau a școlii, în societatea în care trăiește elevul, fiind cel mai adesea limba oficială a statului. Prin urmare, limba română studiată în școlile și în grupele/clasele cu predare în limba maghiară are statutul de a doua limbă. Denumirea *limba română ca a doua limbă* este parțial sinonimă cu *limba română ca limbă nematernă* (titlatură întâlnită în alte programe destinate școlilor și secțiilor cu predare în limba maghiară). Această opțiune terminologică – româna ca a doua limbă – particularizează și îmbogățește profilul lingvistic al elevilor de la aceste secții și, totodată, le permite viitorilor educatori/învățători să abordeze într-un mod adecvat aspecte specifice de didactică a disciplinei Limba și literatura română.

- 3 Lucrați în perechi! Priviți din nou graficul de mai sus și precizați pentru ce categorie de vorbitori limba română are statut de a doua limbă.

- 4 Indică motivele care te-au determinat să înveți limba română și confruntă-ți răspunsul cu al colegilor de clasă.
- din dorința de a cunoaște limba națională/oficială
 - din obligație – româna fiind disciplină obligatorie, existentă în planul de învățământ
 - pentru a obține calitative/note bune
 - din curiozitate
 - alte
 - din nevoia de a învăța
 - pentru plăcerea de a ști
- 5 Lucrați în grupe! Observați, în tabelul de mai jos, câteva corelații între studiul limbii materne, al limbii a doua și al limbii străine și apoi stabiliți valoarea de adevăr a afirmațiilor de sub tabel.

Prima limbă	Limba a doua	Limba străină
limbă maternă	limbă nematernă	limbă nematernă
Se învață prin interacțiune directă cu mediul în care se vorbește limba (familia, comunitatea).	Interacțiune directă cu mediul în care se vorbește limba (la școală, la locul de joacă, la magazin etc.)	Interacțiune mediată de noile tehnologii
Timpul de interacțiune este cel mai mare comparativ cu timpul de interacțiune în celelalte limbi.	Timpul de interacțiune variază (poate fi doar câteva ore/săptămână, la școală sau mult mai mare, în funcție de mediu).	Timpul de interacțiune variază (poate fi doar câteva ore/săptămână, la școală sau mai mare, în cazul în care elevul ajunge într-un mediu în care se vorbește limba străină).
Învățarea limbii este un proces firesc, nu implică efort și nici existența unei motivații.	Învățarea implică studiu conștient și efort și depinde de motivația elevului.	Învățarea implică studiu conștient și efort și depinde de motivația elevului.

- a Există puncte comune în studiul limbii materne, al limbii a doua și al limbii străine.
- b Nu există o delimitare fermă între modul în care se învață limba maternă, limba a doua, limba străină.
- c Învățarea limbii a doua se poate realiza într-un mod la fel de natural ca învățarea primei limbi.
- d Învățarea limbii a doua implică alte strategii de învățare decât învățarea primei limbi.

✓ Rețin

Învățarea limbii române ca a doua limbă este un proces complex și unic pentru fiecare copil, deoarece se realizează ca interacțiune unică între mai mulți factori, precum: contextele favorabile de întâlnire cu limba română, oportunitățile de a utiliza limba română cât mai frecvent, motivația copiilor de a învăța limba, dar și modul în care limba a doua este predată/studiată în școală.

În funcție de acești factori, copiii utilizează limba a doua recurgând în mod diferit la funcțiile limbii.

În tabelul de mai jos sunt exemplificate câteva funcții ale limbii pe care copiii le pot exercita în școală sau în afara școlii.

Funcțiile limbii a doua	Exemple
Vorbitorul cere informații în legătură cu un subiect.	Copilul cere informații despre o imagine dintr-o carte.
Vorbitorul stabilește o interacțiune socială.	Copilul vorbește cu un coleg de la secția română.
Vorbitorul oferă instrucțiuni.	Copilul îi spune învățătorului cum se joacă un joc.
Vorbitorul cere ajutorul interlocutorului.	Copilul îi cere învățătorului să-i dea un creion colorat de pe catedră.
Vorbitorul oferă informații diverse.	Copilul realizează un desen și apoi îl prezintă.

În România, copiii înscriși în grupele/clasele de secție maghiară învață de mici limba română, în grădiniță și în școală. Prin utilizarea celor două limbi – maghiară și română – acești copii sunt bilingvi, în sensul în care ajung la utilizarea funcțională a celor două limbi.

Încadrarea în categoria vorbitorului bilingv poate varia foarte mult: de la copiii care vorbesc cele două limbi în familie, până la copiii care se întâlnesc cu a doua limbă doar în școală.

Prima categorie beneficiază de contexte diverse de învățare, în care copilul receptează și produce mesaje bazându-se pe toate resursele unei situații de comunicare față în față. A doua categorie beneficiază de contexte mai reduse, în care receptarea și producerea mesajului se bazează mai mult pe elemente lexicale și structuri gramaticale.

Lecția 2. Profilul educatorului/învățătorului care predă limba română ca a doua limbă

Din experiența mea

- 1 Lucrați în perechi! Tabelul de mai jos conține câteva afirmații despre un educator/învățător care predă limba română ca a doua limbă. Citiți-le și apoi adăugați încă o trăsătură. Confrunțați-vă răspunsul cu al celorlalți colegi.

Educatorul/ învățătorul care predă limba română ca a doua limbă:	• are încredere că limba română poate fi învățată în mod eficient.	• utilizează eficient noile tehnologii în activitățile de limba română.	• ține un jurnal sau un blog în limba română.
• comunică bine în limba română.	• deține strategiile optime pentru utilizarea limbii române în activitățile de educare a limbajului și de comunicare în limba română.	• participă la activități culturale unde se vorbește limba română.	• manifestă bunăvoință față de toți elevii, inclusiv față de cei care nu dovedesc interes pentru învățarea limbii române.
• încurajează comunicarea elevilor mici în limba română.	• vorbește limba română doar la școală.	• citește cărți de literatură română.	• crede că studiul limbii române are un scop social și cultural.
• vrea ca elevii să comunice în limba română și în afara școlii.	• cunoaște profilul vorbitorului bilingv.	• cunoaște vorbitori nativi de română și comunică cu aceștia.	• ...

Descopăr

- 2 Calitățile personale și profesionale ale educatorului/învățătorului și modul în care acesta se implică în realizarea activităților de limbă română constituie factori foarte importanți pentru învățarea limbii de către copii, mai ales în cazul în care aceștia interacționează în limba română doar la școală.

Aplic

- 3 Lucrați pe grupe! Discutați cu colegii de grupă și apoi formulați un răspuns oral la întrebarea: *Credeți că un educator/învățător poate predă limba a doua cu aceleași materiale/documente cu care predă limba maternă?*

Investigație

Documentele educatorului/învățătorului care predă română la secția maghiară

Definirea problemei:

În activitatea sa, educatorul/învățătorul folosește diverse documente oficiale, științifice, personale: programa școlară, manualele școlare, cărți de specialitate, caietele de lucru, cărți de povești, planșe, ilustrații, fișe de lucru etc.

Grupa 1 va realiza un interviu cu un educator din grădinița de aplicație referitor la documentele utilizate, în ansamblu, în activitatea sa.

Grupa 2 va realiza un interviu cu un educator din grădinița de aplicație referitor la documentele utilizate în/pentru activitățile de limbă română.

Grupa 3 va realiza un interviu cu un învățător de la școala de aplicație referitor la documentele utilizate, în ansamblu, în activitatea sa.

Grupa 4 va realiza un interviu cu un învățător din școala de aplicație referitor la documentele utilizate în/pentru activitățile de limbă română.

Colectarea și prelucrarea datelor:

datele colectate sub formă de interviuri vor fi prelucrate și sintetizate de fiecare grupă.

Prezentarea rezultatelor se face oral și prin expuneri realizate cu ajutorul noilor tehnologii. Prezentarea va pune în evidență specificul materialelor referitoare la activitățile de limbă română.

Metoda utilizată va fi interviul. Interviul se va realiza cu educatoarii/învățătorii din grădinița/școala de aplicație. Fiecare grupă va intervieva un educator/învățător din grădinița/școala de aplicație urmărind să obțină date despre documentele/materialele pe care un educator/învățător le utilizează, astfel:

✓ Rețin

În termenii programei școlare de *Metodica predării limbii și literaturii române*, **competențele viitorului educator/învățător** sunt următoarele:

1 realizarea unor activități didactice în vederea formării competențelor de comunicare în limba română ale copiilor. Această competență se realizează prin:

- a asimilarea unui set de cunoștințe, de principii și de strategii referitoare la realizarea activităților de limbă română și însușirea unor deprinderi de proiectare didactică
- b asimilarea limbajului de specialitate specific domeniului didacticii limbii a doua
- c dezvoltarea capacității de reflecție asupra procesului didactic

2 utilizarea cunoștințelor de limbă română – fonetică, lexic, morfologie, sintaxă – în vederea formării abilităților de comunicare ale copiilor. Această competență are în vedere:

- a resursele lingvistice dobândite în mod sistematic de elevul de la liceul pedagogic
- b transferul acestor cunoștințe în activități ce au în vedere formarea abilităților de comunicare ale preșcolarilor și ale școlarilor mici

3 promovarea unor strategii de stimulare a interesului copiilor pentru studiul limbii române. Această competență vizează:

- a utilizarea unor instrumente de investigare a reacțiilor emoționale și a atitudinilor manifestate de către copii de la secția maghiară față de învățarea limbii române
- b promovarea unor strategii prin care copiii să fie implicați activ în procesul de învățare a limbii române

Lecția 3. Competența de comunicare

Din experiența mea

- 1 Lucrați pe grupe! Realizați o hartă conceptuală a comunicării și apoi prezentați-o în fața clasei. Urmăriți elementele comune și cele care diferă în hărțile realizate în clasă.

Descopăr

Comunicarea verbală se realizează prin schimbul de mesaje între interlocutori, cu scopul de a oferi sau de a obține informații, de a exprima un gând/o idee/o stare/o dorință etc., în esență cu scopul de a intra în legătură cu celălalt.

Transmiterea mesajelor depinde de intenția emițătorului, de interlocutor, de situația de comunicare dată și de alți factori care o pot influența. Spre exemplu, într-o discuție profesională despre beneficiile cititului la vârste fragede, un învățător le poate spune colegilor ideea sa: *Cărțile citite în copilărie influențează adultul*. Mesajul va fi rostit cu intonația potrivită și va fi întărit prin gesturile și mimica potrivite, cerute de context.

Realizarea mesajului depinde de utilizarea corectă a regulilor gramaticale și vizează toate nivelurile limbii.

Enunț Cărțile citite în copilărie influențează adultul.

Enunțul se compune din cuvinte.

Cuvinte cărțile + citite + în + copilărie + influențează + adultul

Forma cuvintelor se compune din elemente lexicale și gramaticale mici care comunică sens (sens gramatical: de plural, de prezent, persoana a III-a sau sens lexical).

Morfeme cărț+i+le cit+it+e în copil+ărie influenț+eaz+ă adult+u+l

Elementele mici din componența cuvintelor se descompun în elemente și mai mici: sunete (în cazul mesajului oral) sau litere (în cazul mesajului scris).

Sunete/litere c+ă+r+r+ț+i+l+e c+i+t+i+t+e î+n c+o+p+i+l+ă+r+i+e i+n+f+l+u+e+n+ț+e+a+z+ă a+d+u+l+t+u+l

Alcătuirea/formularea mesajului a traversat toate nivelurile limbii: nivelul sintactic, nivelul lexical, nivelul morfologic, nivelul fonetic.

Nivelul sintactic integrează nivelul lexical și se integrează într-un nivel superior, care conține situații de comunicare concrete.

Este alcătuit din unități sintactice: grupuri sintactice sau enunțuri.

Nivelul lexical integrează nivelul morfologic și se integrează în nivelul sintactic.

Este alcătuit din unități lexicale: cuvintele.

Nivelul morfologic integrează nivelul fonetic și se integrează în nivelul lexical.

Este alcătuit din unități morfematice: morfeme. Morfemul este cea mai mică unitate din structura morfologică a cuvântului. Morfemul are sens (gramatical sau lexical).

Nivelul fonetic este alcătuit din sunete articulate.

- 2 Lucrați în perechi! Formulați un enunț despre cititul cărților de povești și realizați analiza enunțului, după modelul din tabelul de mai sus.

Enunțul	...
Cuvintele	...
Morfemele	...
Sunetele/literele	...

✓ Rețin

Mesajul se realizează pe două planuri: planul formei și planul conținutului.

Pentru vorbitorul de limbă maternă cele două planuri se articulează mai ușor și mai rapid decât pentru vorbitorul de limbă a doua.

Vorbitorul de limbă maternă poate da impresia că formulează enunțul automat.

Vorbitorul de limbă a doua face un efort mai mare decât în limba maternă atunci când formulează un enunț.

Realizarea mesajului	
planul formei	planul conținutului
sucesiunea de cuvinte, de morfeme, de sunete	semnificația, înțelesul, ideea

- 3 Lucrați în perechi! Discutați despre cum ați învățat limba română în școală, pe baza întrebărilor următoare:
- Ați început să studiați româna pornind de la sunetele limbii, sesizând diferența între sunetele limbii române și cele ale limbii maghiare? Jocul „telefonul fără fir” a fost important pentru voi?
 - Ați început să studiați învățând denumirea unor obiecte? Cartonașele cu imagini au constituit material didactic pentru voi?
 - Ați început studiul de la nivelul morfologic, prin exerciții de tipul „eu spun una, tu spui multe”?
 - Ați început studiul de la nivelul sintactic, prin receptarea și apoi formularea de enunțuri?
 - Ați început studiul limbii prin participarea la situații concrete de comunicare?
 - Ați început studiul învățând strategii de comunicare?
 - În studiul limbii la școală, s-a pus accent mai mult pe planul formei limbii sau pe planul conținutului?

✓ Rețin

Competența de comunicare cuprinde un ansamblu de cunoștințe (informațiile factuale), capacități (informațiile procedurale, abilitățile) și atitudini comunicative pe care un vorbitor le mobilizează pentru a recepta sau a produce mesaje în diverse situații de comunicare. **Informațiile/cunoștințele factuale** reprezintă cunoștințele despre comunicare și despre conținuturile comunicării. **Cunoștințele procedurale** reprezintă modele și practici de conversație. **Atitudinile** cuprind interesul pentru ascultarea mesajului, respect pentru interlocutor, inițiativă în comunicarea orală etc.

Competența de comunicare este foarte complexă și are în alcătuire mai multe componente, după cum se înfățișează în tabelul de mai jos.

Componentele competenței de comunicare		
Componenta verbală	<i>Dimensiunea lingvistică</i>	Gramatică Cunoașterea și utilizarea aspectelor fonetice, lexicale, morfologice și sintactice
	<i>Dimensiunea textuală</i>	Tipare textuale Cunoașterea și utilizarea regulilor și procedeele care asigură organizarea generală a unui text: legătura între fraze, coerența între părți, structura textuală narativă, descriptivă, argumentativă, explicativă
	<i>Dimensiunea discursivă</i>	Situații concrete de comunicare Cunoașterea și utilizarea regulilor și procedeele care determină folosirea limbii în context: cunoașterea parametrilor situației de comunicare, utilizarea registrelor limbii, a normelor de interacțiune verbală
Componenta cognitivă	Stăpânirea operațiilor intelectuale realizate în producerea și comprehensiunea limbajului (memorarea, diferențierea, compararea, clasarea, inferența, anticiparea etc.)	
Componenta enciclopedică	Cunoașterea aspectelor lingvistice, textuale și discursive proprii unor domenii diferite (istorie, știință, tehnică etc.)	
Componenta ideologică	Capacitatea de a reacționa la idei, valori, opinii vehiculate prin discurs	
Componenta literară	Cunoștințe și capacități de exploatare a creativității verbale	
Componenta socio-afectivă	Formată dintr-o rețea de concepții, sentimente și valori ce influențează comportamentul verbal al individului	

Preluat din studiul *Limba și literatura română în școala primară* de Alina Pamfil

Aplic

- 4 Lucrați pe grupe! Citiți setul de exerciții de mai jos și identificați ce componentă a competenței de comunicare are în vedere fiecare. În cazul componentei verbale, veți numi și dimensiunea: lingvistică, textuală sau discursivă. (Pot exista situații în care un exercițiu are în vedere mai multe componente.)

Grupa 1

- 1 Ascultă și repetă cuvintele.
- 2 Ascultă convorbirea telefonică (*urmează ascultarea unei convorbiri înregistrate*). Realizează și tu împreună cu colegul tău asemenea dialoguri.
- 3 Spune-le colegilor care este cartea ta preferată.
- 4 Citește textul dat (*se dă un text despre un magazin de jucării*) și subliniază cuvintele care denumesc jucării.
- 5 Completează enunțul cu cuvintele care denumesc obiectele de care ai nevoie: *La școală am nevoie de ... În vacanță la mare am nevoie de ... La bazinul de înot am nevoie de ...*
- 6 Formulează trei enunțuri cu ajutorul cuvintelor scrise pe cartonașe (*se dau trei cartonașe care ilustrează o minge, un copac, un câine*).
- 7 Alege un animal despre care ai citit într-o poveste. Caută informații despre el într-o enciclopedie, apoi prezintă-l colegilor.

Grupa 2

- 1 Privește imaginea (*se dă o imagine*). Ascultă cuvintele rostite de învățător și repetă-le.
- 2 Desenează și descrie oral drumul tău spre școală.
- 3 Alege o strofă dintr-o poezie care îți place în limba română și recit-o în fața clasei.
- 4 Realizează un desen sau scrie un enunț despre cum te simți când citești cu voce tare în limba română.
- 5 Completează enunțurile de mai jos cu prepozițiile potrivite: *în, la, pe, spre, de, de la, fără, prin, peste, din* și precizează cum se modifică sensul enunțului în funcție de prepoziția aleasă: a. Copilul aleargă ... școală. Canarul zboară ... colivie. c. Plecăm ... tabără. d. Șoricelul fuge ... ladă.
- 6 Lucrați pe grupe și realizați un afiș pentru colegii din alte clase, prin care să anunțați organizarea zilei mărtișorului la voi în clasă.
- 7 Realizează un interviu cu un sportiv preferat, care va fi publicat în limba română în revista școlii.

Grupa 3

- 1 Subliniază cu un creion grupul de sunete *oa* din enunțurile date. (*Se dau două enunțuri care conțin cuvinte cu diftongul oa*).
- 2 Spune-le colegilor care este personajul tău preferat din literatura română.
- 3 Privește-ți colegul de bancă și apoi descrie-l în câteva rânduri.
- 4 Repetă de trei ori: *Cioara stă pe pisc cu un pix în plisc*.
- 5 Povestește după imagini aventurile lui Cipi, piticul uriaș.
- 6 Răspunde la ghicitori.
- 7 Identifică forma corectă: *Văd pe băiat./Îl văd pe băiat*.

- 5 Lucrați în perechi! Construiți un set de patru exerciții gramaticale care să vizeze competența de comunicare verbală: 1. aspecte de fonetică 2. aspecte lexicale 3. aspecte de morfologie 4. aspecte de sintaxă

Rețin

Programa școlară de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară* se centrează pe competența de comunicare. Educatorul/învățătorul urmărește, în mod sistematic, formarea capacităților de comunicare ale elevilor: receptarea și producerea de mesaj oral și scris.

Competențele generale prevăzute de programa școlară sunt următoarele:

- Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute/diverse
- Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

- Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute/diverse
- Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Dezvoltarea acestor competențe continuă pe toată durata școlarizării și, ulterior, în viața de adult. Formarea și dezvoltarea acestor competențe generale pot fi urmărite în mod precis prin competențele specifice. Acestea sunt derivate din cele generale și reprezintă etapele pe care vorbitorii le parcurg pentru a dobândi competența.

Spre exemplu, în *Programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară clasa pregătitoare, clasa I, clasa a II-a* (2013), competența de receptare a mesajului oral se divizează în următoarele competențe specifice:

Competența generală: receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
Competențe specifice	Competențe specifice	Competențe specifice
Identificarea semnificației unui mesaj oral scurt, pe teme familiare, articulat clar și rar, însoțit de gesturi	Identificarea semnificației unui mesaj oral scurt, articulat clar și rar, însoțit de gesturi	Identificarea semnificației unui mesaj oral clar articulat, emis cu viteză de la rar spre normal
Recunoașterea unor acțiuni și a denumirilor unor obiecte din mediul apropiat în mesaje orale articulate clar și rar, însoțite de suport imagistic, auditiv sau tactil	Recunoașterea unor informații specifice dintr-un mesaj oral articulat clar și rar, însoțit de suport imagistic	Recunoașterea de informații specifice dintr-un mesaj oral clar articulat, emis cu viteză de la rar spre normal
Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale, în contexte de comunicare cunoscute	Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale în contexte de comunicare familiare	Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale, în diferite contexte de comunicare
	Executarea unui set de două, trei comenzi didactice rostite clar și rar	Executarea unui set de comenzi didactice rostite cu viteză normală

În *Programa școlară pentru disciplina Limbă și literatură română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară clasa a III-a și clasa a IV-a* (2014), aceeași competență de receptare a mesajului oral este divizată în următoarele competențe specifice:

Competența generală: Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Competențe specifice	Competențe specifice
Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral clar articulat, emis cu viteză normală, în contexte familiare	Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral, emis cu viteză normală, în contexte previzibile
Receptarea corectă a mesajelor audiate prin sesizarea unor regularități ale limbii	Sesizarea structurilor gramaticale incorecte din mesajele audiate în vederea corectării acestora
Deducerea sensului unui cuvânt nou prin raportare la un mesaj emis clar și rar	Decodarea sensului cuvintelor necunoscute din diferite mesaje orale
Manifestarea receptivității față de mesajele interlocutorului emise în contexte de comunicare cunoscute	Manifestarea interesului pentru receptarea mesajelor orale emise în diferite situații de comunicare

Lectura programei școlare și înțelegerea relației dintre competența generală și competențele specifice, precum și sesizarea progresiei unei competențe de la o clasă la alta îi permit învățătorului să proiecteze activități de învățare potrivite pentru a le forma elevilor competența de comunicare în limba română.

1 Răspunde la următoarele întrebări și justifică-ți opțiunea într-un enunț scris.

- a Ți se pare mai dificil să participi la o conversație într-un context oarecare, unde poți folosi limbaj verbal și nonverbal, sau să scrii un text în limba română?
- b În care dintre situații vorbitorul are nevoie de mai multe cunoștințe gramaticale: când poartă o conversație oarecare în limba română sau pentru a face față lecțiilor de la școală?
- c Când ai învățat română te-ai bazat pe resursele gramaticale ale limbii maghiare? Dacă da, în ce măsură: mult, puțin sau extrem de puțin?
- d În ce situații este obligatoriu, pentru tine, să folosești limba română și în ce situație utilizarea românei este facultativă?
- e Educatorul/învățătorul poate să-i creeze el singur copilului o atitudine pozitivă față de învățarea limbii române, sau atitudinea pozitivă depinde și de alți factori precum părinții, mediul social etc.?

(2 puncte)**2 Completează spațiile goale cu soluția pe care o poate găsi un vorbitor eficient de limba română ca a doua limbă.**

- Când nu găsesc un cuvânt în limba română, ...
- Când mă stresează ideea să vorbesc în română, ...
- Când aud sau când citesc un cuvânt necunoscut în limba română, ...
- Când nu înțeleg ce mi se spune, rog interlocutorul să...

(2 puncte)**3 Așază într-o ordine logică etapele învățării limbii a doua în cadrul activităților școlare și justifică-ți răspunsul într-un enunț scris:**

- a copilul achiziționează și exersează tehnici de memorare
- b copilul formulează enunțuri elaborate de el însuși
- c copilul primește ajutor din partea unui vorbitor experimentat
- d copilul repetă oral și scrie cuvintele învățate

(1 punct)**4 Completează coloana a doua cu un context potrivit pentru a ilustra funcțiile pe care limba a doua le poate avea pentru un vorbitor de școală primară.**

Funcțiile limbii a doua	Exemple
Vorbitorul cere informații în legătură cu un subiect.	Copilul ...
Vorbitorul interacționează într-un context social dat cu un interlocutor.	Copilul ...
Vorbitorul oferă instrucțiuni (de orientare pe harta orașului, de recunoaștere a unei persoane etc.).	Copilul ...
Vorbitorul oferă informații despre sine însuși.	Copilul ...
Vorbitorul îi cere interlocutorului să facă o acțiune în beneficiul său.	Copilul ...
Vorbitorul oferă informații despre un fapt divers.	Copilul ...

(2 puncte)**5 Evocă figura educadorului/învățătorului tău și prezintă – într-un text descriptiv sau argumentativ de 5-7 enunțuri – modul în care acesta a contribuit la formarea profilului tău de vorbitor de limbă română.****(2 puncte)**

Timp de lucru: 50 de minute
Din oficiu: **1 punct**

U2

Didactica comunicării orale

Lecția 1. Competența de comunicare orală

Lecția 2. Receptarea mesajului oral

Lecția 3. Producerea mesajului oral

Lecția 4. Producerea mesajului oral în situații de comunicare dialogată

Lecția 5. Strategii de evaluare a competenței de comunicare orală

Evaluare

Lecția 1. Competența de comunicare orală

Din experiența mea

- 1 Relatează-le colegilor o situație de comunicare la care ai participat și în care, pentru că nu ți-ai adus aminte cuvintele, ai folosit gesturi și mimică pentru a transmite mesajul. Ce cuvinte/sensuri ai reușit să exprimi prin gesturi? Consideri că ai reușit să comunici mesajul?

Descopăr

Comunicarea orală se realizează prin schimburi de mesaje transmise atât prin cuvinte și enunțuri, cât și prin caracteristici ale vocii, prin privire, prin mimică, gesturi și poziția corpului.

Comunicarea realizată prin caracteristicile vocii se numește **comunicare paraverbală**.

Comunicarea realizată prin privire, mimică, gesturi și poziția corpului se numește **comunicare nonverbală**.

- 2 Grupează elementele din șirul de mai jos în elemente verbale, paraverbale și nonverbale:
 - volumul vocii
 - privirea
 - intonația interogativă
 - articularea sunetelor
 - viteza vorbirii
 - pauzele
 - accentul
 - intonația
 - enunțurile
 - gesturile
 - cuvintele
 - intonația exclamativă
- 3 Citește următoarele afirmații referitoare la comunicarea orală și corelează afirmațiile din prima coloană cu elementele la care acestea se referă, din a doua coloană.

Afirmații despre comunicarea orală	Caracteristica vocii la care se referă afirmația este...
1 Vocea prea slabă obligă interlocutorul să facă efort prea mare, vocea prea puternică irită și obosește interlocutorul. 2 Rostirea corectă a sunetelor legate în silabe/cuvinte face vorbirea să fie clară. 3 O viteză prea mare face dificilă receptarea mesajului, o viteză prea lentă creează monotonie și plictisește interlocutorul. 4 Dacă sunt intenționate, atrag atenția interlocutorului asupra unui aspect din mesaj, dacă nu sunt intenționate, semnalează o dificultate în comunicarea mesajului.	- a volumul vocii - b pauzele - c articularea sunetelor - d viteza vorbirii

Rețin

- **Competența de comunicare orală** cuprinde cunoștințe, capacități și atitudini comunicative necesare pentru a recepta sau a produce mesaje în diverse situații de comunicare orală.
- **Cunoștințele factuale** reprezintă cunoștințele despre comunicare și despre conținuturile comunicării. Spre exemplu: repetarea unei informații dintr-un dialog ascultat, recunoașterea și utilizarea vocabularului specific într-un context dat, accentuarea corectă a cuvintelor, înțelegerea modului în care se desfășoară o conversație etc.
- **Cunoștințele procedurale** reprezintă modele și practici de conversație, sesizarea semnificației unui mesaj în funcție de intonația cu care este rostit și în funcție de gesturile de care este însoțit, exprimarea opiniei față de subiectul discutat etc.
- **Atitudinile** cuprind interesul pentru ascultarea mesajului, respect pentru interlocutor, inițiativă în comunicarea orală etc.

Aplic

- 4 Lucrați în perechi! Formulați un schimb de 4-6 replici pentru situația în care un elev îl roagă pe vânzătorul de bilete de la un teatru de păpuși să îi permită să facă fotografii în timpul spectacolului. Precizați elementele situației de comunicare (Cine vorbește? Cui? Unde? Despre ce?) și elementele competenței de comunicare (cunoștințe factuale: lexic referitor la teatru, formule de inițiere a dialogului; cunoștințe procedurale: adresarea unei rugăminți, solicitarea acordului; atitudini: politețea față de interlocutor).

Lecția 2. Receptarea mesajului oral

Din experiența mea

- 1 Identifică, în lista de mai jos, aspectele gramaticale care ți s-au părut dificile când ai învățat limba română și spune-le colegilor cum ai reușit să înveți formele corecte.

Dificultățile în învățarea limbii române sunt generate de....	
1. accentuarea cuvintelor	Incorect: <i>înghețată</i> Corect: <i>înghețată</i>
2. rostirea diftongilor	Incorect: <i>so-a-re</i> (3 silabe) Corect: <i>soa-re</i> (2 silabe)
3. identificarea genului (mai ales la substantivele inanimate)	Incorect: <i>o tramvai, un poruncă</i> Corect: <i>un tramvai, o poruncă</i>
4. utilizarea articolului proclitic	Incorect: <i>I-am dat Radului o carte.</i> Corect: <i>I-am dat lui Radu o carte.</i>
5. acordul gramatical în gen și număr	Incorect: <i>școala acesta, multă succes</i> Corect: <i>școala aceasta, mult succes</i>
6. realizarea acordului între subiect și predicat	Incorect: <i>Eu merge la magazin.</i> Corect: <i>Eu merg la magazin.</i>
7. folosirea pronumelor personale: omiterea dublării complementului direct/indirect exprimat prin pronume	Incorect: <i>Am văzut pe copil.</i> Corect: <i>Am văzut copilul.</i>
8. folosirea acuzativului în loc de genitiv	Incorect: <i>Am dat la copil ciocolată.</i> Corect: <i>I-am dat copilului ciocolată.</i>
9. utilizarea formelor verbale active și reflexive	Incorect: <i>Un băiat care numește...</i> (după maghiară: <i>hivnak</i>) Corect: <i>Un băiat care se numește Radu.</i>
10. utilizarea prepoziției	Incorect: <i>Turistul a fost la România.</i> Corect: <i>Turistul a fost în România.</i>

Descopăr

Ca elev la liceul pedagogic, tu ai deja cunoștințe gramaticale și competențe lingvistice care te vor ajuta, în viitoarea ta carieră didactică, să îi înveți pe elevii tăi să comunice în limba română. Acum urmează să înțelegi principiile didactice care te vor ghida pe acest drum. În acest scop, vei învăța să răspunzi la patru întrebări: 1. *Ce cunoștințe le transmit elevilor?* 2. *Ce competențe le formez elevilor?* 3. *Ce strategii și metode aplic?* 4. *Ce activități organizez?*

Citește și reține etapele prezentate în continuare și rezolvă exercițiile, pentru a înțelege cum se formează capacitatea de receptare a mesajului oral.

Ce cunoștințe le transmit elevilor?

- 2 Grupează, în tabelul de mai jos, elementele din lista următoare și discută cu colegii în ce fel acestea contribuie la receptarea mesajului oral.

• auz fonematic • receptarea corectă a sunetelor • grupuri de sunete: diftong, triftong • intonație • accentuare corectă • dicție • schimb de replici • elemente de sintaxă: propoziții/grupuri de cuvinte • emițător, receptor, mesaj • structura narativă/descriptivă/argumentativă/informativă

Elemente de fonetică	Elemente de morfosintaxă	Elemente de structură textuală	Elemente referitoare la situația de comunicare

✓ Rețin

Elemente de fonetică

Sistemul fonetic al limbii române este alcătuit din trei tipuri de sunete: consoane, vocale, semivocale. Sunetele se grupează în silabe, diftongi și triftongi. Pentru receptarea mesajului oral, este important ca educatorul/învățătorul să le dezvolte copiilor capacitatea de a percepe sunetele vorbirii ca elemente distincte, adică *auzul fonematic*.

3 Pentru dezvoltarea auzului fonematic, la grădiniță se utilizează jocul *Telefonul fără fir*. Numește 5 cuvinte pe care le-ai folosi în acest joc, pentru a le dezvolta copiilor capacitatea de a percepe sunetele limbii române și justifică-ți alegerea.

4 Citește textul următor și identifică sunetele limbii române diferite de sunetele limbii maghiare:

Jur că-mi amintește de o jună dansatoare, de o japoneză, cu umbreluță (și ea japoneză), cu părul împletit jurubițe-jurubițe și gătită cu un kimono de borangic kaki – jumătate înstelat, jumătate înflorat... Japoneza juca pe sârmă în manejul unui circ, în timp ce noi, pricăjiții, stam jur-împrejurul ei...

(Barbu Brezianu, *Desenul alfabetului viu*)

✓ Rețin

Correspondența dintre literele și sunetele limbii române este marcată în DOOM (*Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*). În tabelul de mai jos (preluat din DOOM) sunt exemplificate câteva corespondențe dintre literă și sunet.

Litera	Pronunțarea	Condiții de realizare	Exemple
ă	[ă]		apă
â	[î]	în interiorul cuvintelor, cu câteva excepții marcate la litera î	lână
c	[k]	c + consoană (excepție: c + h + e, i c + vocală (excepție: c+e, c+i)	casă, clasă, ac
ce	[če]	ce + consoană ce + vocală în hiat ce la sfârșit de cuvânt	cec [ček] licean [li-če-an] tace [tače]
	[č]	ce + a în aceeași silabă	ceară [čară]
che	[k'e]	cu excepția situației <i>che + a</i>	chem [k'em]
	[k']	<i>che + a</i> în aceeași silabă	cheamă [k'amă]
î	[î]	la inițială	înger
		la sfârșit de cuvânt	hotărî
		în cuvintele compuse, în care al doilea element începe cu î-	bineînțeles
		în interiorul cuvintelor derivate cu prefixe de la cuvinte care încep cu î-	neînțeles
ș	[ș]		șarpe
ț	[ț]		țintă

5 Gândește-te la corespondența dintre literă și sunet și realizează, împreună cu colegii, o listă cu diferențele dintre limba maghiară și limba română având în vedere: sunete din limba română care nu există în limba maghiară, sunete din limba română care există și în limba maghiară, dar se notează grafic cu alte litere. Vei avea nevoie de această listă când vei realiza activități pentru dezvoltarea abilităților de citire și de scriere în limba română.

✓ Rețin

Receptarea corectă a mesajului oral depinde de înțelegerea cuvintelor care compun mesajul.

Receptarea cuvintelor (spuse sau scrise) se realizează prin: *receptarea formei cuvântului* (vorbito-
rul recunoaște sunetele/literele care compun cuvântul), *înțelegerea semnificației cuvântului* (vorbito-
rul cunoaște sensul cuvântului) și *sesizarea legăturii dintre cuvinte* (vorbito-
rul înțelege cum se combină un
cuvânt cu alte cuvinte pentru a forma sintagme, grupuri sintactice și enunțuri). Ascultătorul poate deduce
sensul unor cuvinte din context. Spre exemplu, în propoziția: *Eu mănânc ... X (cuvânt necunoscut)*, cuvân-
tul necunoscut indică (cu condiția cunoașterii celorlalte cuvinte) ceva care se mănâncă, iar sensul „ceva
care se mănâncă” poate fi dedus din context chiar dacă ascultătorul nu cunoaște sensul exact al cuvântului.

Educatorul/învățătorul poate aplica anumite **strategii pentru a facilita receptarea cuvintelor**. Aceste strategii sunt:

- **strategia referențială**, bazată pe relația cuvântului cu referentul său (obiectul din realitate pe care acesta îl
denumește). Spre exemplu, educatorul/învățătorul rostește un cuvânt și arată obiectul din realitate pe care
cuvântul îl denumește. Se poate apela la dicționare ilustrate, desene, imagini etc.
- **strategia semantică**, bazată pe relația de sens dintre anumite cuvinte, pe crearea unor asocieri între cuvinte, pe
ordonarea și clasificarea unor cuvinte după criterii intuitive sau date. Spre exemplu, explicarea cuvântului *cal* în
relație cu *animal*; *lămâie* în relație cu *fruct*; *vânzător* în relație cu *magazin* etc.
- **strategia morfologică**, bazată pe structura cuvântului. Spre exemplu, exercițiile de „alintare a cuvintelor” care
au în vedere receptarea diminutivelor (căsuță, umbreluță, mașinuță etc.)

- 6 Lucrați pe grupe! Analizați cele trei exerciții de mai jos și discutați modul în care se realizează dezvoltarea vocabu-
larului elevilor mici. Precizați ce urmărește fiecare exercițiu: a. receptarea formei sonore a cuvintelor b. înțelegerea
semnificației cuvintelor sau c. realizarea legăturii dintre cuvinte, a îmbinării cuvintelor în grupuri sintactice.

I. Ascultă textul următor citit cu voce tare de un coleg de clasă și spune ce ți-a plăcut în acest text.

Grădina zoologică e un fel de magazin de jucării, unde tigrii, girafele și leoparzii sunt vii. [...] Iată aici
reprezentanții mândrei faune, care știu să urle, să ragă și să zbiere. [...] Oriunde întorci capul, vezi un șarpe
sau un leopard. Iată tigrul adus din Bengal cu chelțuială. Toată blana de pe el e naturală. [...] Balaurul care se
prăjește pe nisip e crocodilul, iar bazinul de lângă el e Nilul. Elefantul care vă privește ursuz e întrebuințat în loc
de troleibuz. Încaleci pe el dimineața și pleci la școală, mergând o mie de stații prin pădurea ecuatorială. [...] Cangurul are blana roșă. Ca să nu-și piardă puii, îi poartă cu el într-o sacoșă. [...] Lupul trăiește în haite și pe la
noi. Mănâncă dimineața oi, la prânz oi, și seara tot oi. Din cauza acestui meniu fix, umblă oamenii după el prin
păduri, cu puști și cu topoare, să-l cam omoare. Ursul polar poartă, ca un moș, cojoc și fular. Îi e ciudă că aici
nu-i așa ger și-ar intra într-un frigider. Ce să vă mai arăt? Rinocerul? Dromaderul? Grădina zoologică e foarte
frumoasă, dar eu zic să mergem acasă.

(după Marin Sorescu, *La grădina zoologică*)

II. Precizează animalele care se găsesc la grădina zoologică.

III. Completează spațiile goale cu unul dintre cuvintele potrivite, alegând una dintre variantele din paranteză.

- În textul *La grădina zoologică*, grădina zoologică seamănă cu ... (un magazin de jucării; un magazin de
alimente);
- Lupul mănâncă ... (oi; frunze de copaci);
- Tigrul ... (de la, dinspre, pe) grădina zoologică este adus din ... (Bengal, Franța, pădurea ecuatorială);
- Puii ... (lui cangur, cangurului, de cangur) sunt purtați în marsupiu.

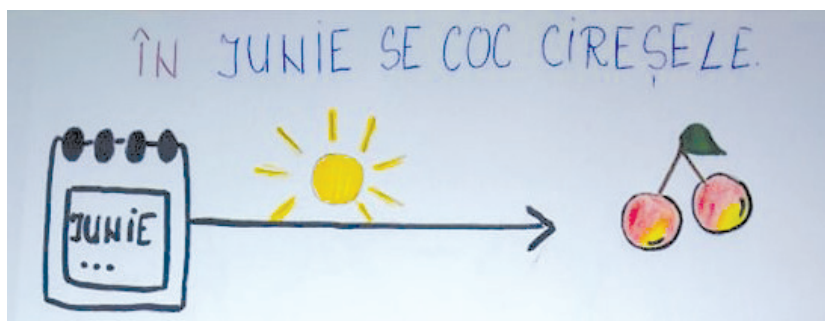
✓ Rețin

Elemente de morfosintaxă

Între morfosintaxa limbii române și morfosintaxa limbii maghiare există multe elemente identice (spre exemplu:
părțile de vorbire, categorii gramaticale precum numărul, timpurile verbale etc.). Există, de asemenea, diferențe
(spre exemplu: genul substantivului, acordul gramatical în gen etc.). Aceste diferențe necesită o atenție specială
din partea celui care învață a doua limbă.

- 7 Realizează împreună cu colegii o listă cu asemănări și deosebiri între gramatica limbii române și gramatica limbii
maghiare pe care le consideri importante pentru învățarea limbii române.

- 8 Identifică variantele corecte din enunțurile de mai jos și apoi confruntă-ți răspunsul cu cel al colegilor, încercând să explicai cum ai ales varianta corectă sau care este motivul pentru care ai greșit.
- El este/are în clasa I. Ea este/are 7 ani.
 - Ei sunt/au la patinoar. Ei sunt/au patine.
 - Ele sunt/au în parc. Ele sunt/au vacanță.
 - El îndrăgostește de vecina lui./El se îndrăgostește de vecina lui.
 - I-am dat lui ciocolată./Am dat lui ciocolată.
 - Am mers la Maramureș./Am mers în Maramureș.
 - Am gândit să merg în oraș./M-am gândit să merg în oraș.
 - La anul trecut a fost examenul./Anul trecut a fost examenul.
- 9 Completează enunțurile de mai jos cu prepozițiile date: *în, la, pe, spre, de, de la, fără, prin, peste, din* și precizează cum se modifică sensul enunțului în funcție de prepoziția aleasă.
- Copilul fuge ... mașină.
 - Câinele aleargă ... curte.
 - Fata vine ... parc.
 - Ne întoarcem ... gară.
- 10 Analizează modul în care desenele de mai jos ilustrează sensurile prepoziției *în* și realizează și tu un desen prin care să ilustrezi grafic sensul unei prepoziții. Poți consulta articolul din DEX despre prepoziția pe care ai ales-o.

✓ Rețin

Elemente referitoare la structura mesajului

Receptarea corectă a mesajului oral depinde de identificarea tiparului textual.

Mesaje cu structură:	Receptarea corectă a mesajului depinde de sesizarea următoarelor elemente de structură:
dialogată	participanții la dialog, modul în care se derulează schimbul de replici
narativă	personaje, succesiunea de acțiuni, conectorii specifici textului narativ
informativă	date, informații
descriptivă	elementul descris (obiect, persoană, peisaj etc.) și trăsăturile acestuia
argumentativă	ideea transmisă și argumentele care o susțin

- 11 Lucrați împreună! Un elev din clasă citește cu voce tare textul despre grădina zoologică de la exercițiul 6, iar ceilalți ascultă. Apoi identificați structura descriptivă a textului răspunzând la următoarele întrebări: Ce se descrie în text? Care sunt elementele care compun obiectul descris? Care sunt trăsăturile acestor elemente? Cu ce alte elemente sunt puse în relație elementele descrise?

✓ Rețin

Elemente referitoare la situația de comunicare

Receptarea corectă a unui mesaj oral depinde de identificarea corectă a situației de comunicare și a parametrilor acesteia: emițător, receptor, mesaj, limbaj paraverbal (întonație, ritmul vorbirii, pauze în vorbire etc.), limbajul nonverbal (gesturi, mimică).

Ce competențe le formez elevilor?

Competența de receptare a mesajului oral se dezvoltă în timp, de-a lungul întregii perioade de școlarizare și, ulterior, în viața vorbitorului adult. Formarea acestei competențe este prevăzută în programele școlare care stabilesc achizițiile dobândite de elev pe parcursul fiecărui an de studiu. Aceste achiziții constituie competențele specifice receptării mesajului oral. Dezvoltarea competențelor specifice este urmărită de educator/învățător în fiecare lecție.

12 Lucrați pe grupe! În tabelele de mai jos sunt menționate câteva competențe specifice referitoare la receptarea mesajului oral. Citiți aceste competențe și apoi identificați progresia lor, marcând gradul de complexitate, astfel:

1 → competența cu gradul de complexitate cel mai redus;

2 → competența cu gradul de complexitate mai mare;

3 → competență cu grad de complexitate și mai mare.

Model

Progresia competenței	Competențele specifice pentru receptarea mesajului oral (de la clasa pregătitoare la clasa a IV-a)
1 grad de complexitate redus 2 grad de complexitate mai mare 3 grad de complexitate și mai mare 4 gradul de complexitate cel mai mare	a Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral, emis cu viteză normală , în contexte previzibile b Identificarea semnificației unui mesaj oral scurt, articulat clar și rar, însoțit de gesturi c Identificarea semnificației unui mesaj oral clar articulat, emis cu viteză de la rar spre normal d Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral clar articulat, emis cu viteză normală , în contexte familiare
Soluție	1b → 2c → 3d → 4a
Ce observăm în această progresie?	Începem cu receptarea de mesaje scurte, articulate rar. La început, mesajele sunt însoțite de gesturi. La început mesajele sunt articulate rar, apoi sunt emise cu viteză normală.

Grupa 1. Stabiliți progresia următoarelor competențe, marcând gradul de complexitate de la 1 la 3. Apoi prezentați în fața clasei observațiile voastre.

- a** Recunoașterea unor acțiuni și a denumirilor unor obiecte din mediul apropiat în mesaje orale articulate clar și rar, însoțite de suport imagistic, auditiv sau tactil
- b** Recunoașterea unor informații specifice dintr-un mesaj oral articulat cu viteză normală, fără suport imagistic
- c** Recunoașterea unor informații specifice dintr-un mesaj oral articulat clar și rar, însoțit de suport imagistic

Grupa 2. Stabiliți progresia următoarelor competențe, marcând gradul de complexitate de la 1 la 2. Apoi prezentați în fața clasei observațiile voastre.

- a** Executarea unui set de două-trei comenzi didactice rostite clar și rar (de exemplu: *Colorează desenele!*, *Deschide ușa!*)
- b** Executarea unui set de două-trei comenzi didactice rostite cu viteză normală

Grupa 3. Stabiliți progresia următoarelor competențe, marcând gradul de complexitate de la 1 la 3. Apoi prezentați în fața clasei observațiile voastre.

- a** Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale, în contexte de comunicare cunoscute
- b** Manifestarea receptivității față de mesajele interlocutorului emise în contexte de comunicare cunoscute
- c** Manifestarea interesului pentru receptarea mesajelor orale emise în diferite situații de comunicare

Ce strategii aplic?

✓ **Rețin** Receptarea mesajului oral depinde de **strategiile de ascultare** și de **comportamentul de ascultător eficient**. Strategiile și comportamentul se învață la școală, dar se exersează și în afara școlii.

Comportamentul de ascultător eficient înseamnă că:

- elevul este atent pe parcursul activității de limba română;
- elevul răspunde la indicațiile educatorului/învățătorului;
- elevul este interesat să înțeleagă sensul general al unui mesaj ascultat, chiar dacă acesta este mai dificil;
- elevul are capacitatea de a deduce din context sensul unui cuvânt/al mesajului;
- elevul are capacitatea de a da răspunsuri adecvate într-o conversație.